

"GAZETA" iese în fiecare zi
 Abonamente pentru Austro-Ungaria
 Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
 M-ri de Duminică 4 cor. pe an.
 Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
 M-ri de Duminică 8 fr. pe an.
 Se prenumeră la toate oficiile poștale din țară și din afară și la d-nii colectori.
 Abonamentul pentru Brașov
 Administrația, Piața mare, Târgul Inului Nr. 80. etajul I.
 Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
 Cu dărușul în oasă: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un exemplar 10 bani. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL LXVIII.

REDACȚIUNEA,
 Administrația și Tipografia
 Brașov, piața mare nr. 30.
 Scrierile nefrancate nu se primesc.
 Manuscrise nu se returnează.
 INSERATE
 se primesc la Administrația în Brașov și la următoarele BIROURI de ANUNȚURI:
 În Viena: la M. Dukas Nachf., Max. Augenthaler & Emeric Löwen. Heinrich Schalek, A. Oppelich Nachf., Anton Oppelich.
 În Budapesta: la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII. Erzsébet-körut).
 PREȚUL INSERȚIUNILOR: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tariful și învoială. — RECLAME pe pagina 8-a o serie 20 bani

Nr. 246.

Brașov, Luni-Marti 8 (21) Noembrie.

1905.

Din cauza sfintei sărbători de mâne, Marti, anul nu va apărea până Miercuri seara.

In ajunul dictaturei.

(st) Deși scrierile, ce sosesc din Rusia nu derivă toate din isvor imparțial și adeseori opinia publică europeană se alarmează de svonuri tendențioase și exagerate, totuși nu se poate tăgădui, că situația este mult mai serioasă, decât ar fi crezut în primul moment spectatorul optimist al evenimentelor.

Se svonesce, că situația lui Witte ar fi sguđuită, de ore-ce s'a vedut, că îi lipsește sprijinul liberalilor, la care densusul a contat cu siguranță. Așa numitul partid al zemstvourilor, de sub conducerea lui Șipov și Trubetzkoj, pe care Witte și-a întemeiat combinațiunile sale, de orece cu drept cuvânt se putea aștepta ca un ministeriu Witte să fie salutat cu bucurie și sprijinit de liberali, se pare că nu legitimează speranțele de la început. În cercurile conducătoare din Petersburg pare a fi dispărut ori-ce speranță întru rezolvirea pacifică a crizei grozave, ce mistue de atata vreme marele imperiu. Una din două: ori va ajunge la biruință mișcarea revoluționară cu chaosul său impetabil, ori reacțiunea va isbuti să înfrângă tendințele liberale, și atunci vom vedea întronată dictatura. Și într'un cas și în altul însă, contele Witte și-a jucat rolul și va trebui să cadă.

De-ocamdata lumea n'a ieșit din era desorientării și nimeni nu riscă a face înainte prognosa situației politice, nici măcar pentru câteva ore.

Combinațiunile se învîrtesc în jurul marelui duce Nicolae Nicolae-vici, persoană, care până de curând a trăit retras și numai de câteva luni a început să-și asume rolul unui mare duce frondeur. Este de altmintea interesant a ști, că acest mare duce este de o inteligență și sobrietate rară, și că a întreținut legături nu numai cu liberalii, dăr a avut contact chiar și cu socialiștii, firesce cu scop de a pătrunde mai bine în planurile lor și a studia mai profund situațiunea politică.

Două svonuri circulă despre acest mare duce: Unul spune, că ar fi presumtivul dictator al Rusiei, ér al doilea îl designează drept vicerege al Poloniei.

Svonurile trebuie primite cu rezervă, dăr chiar de s'ar implini unul din ele, șansele celor ce luptă pentru obținerea libertăților n'ar fi tocmai din cele mai rele. Întâi, din contactul, ce l'a avut cu liberalii și social-democrații, se deduce, că dictatura lui, decât ar fi să se realizeze, n'ar fi continuarea vechiului regim al lui Trepow, ér decât s'ar implini a doua alternativă, șansele Poloniei n'ar fi tocmai nefavorabile, căci numirea unui membru din casa imperială ar fi echivalentă cu o regență.

Ce temeiū se poate pune însă pe asemenea combinațiuni, când pe de altă parte din Petersburg sosesc scrierile, că în ultimul consiliu de miniștri

ținut sub președința Țarului s'a hotărît a nu se da Poloniei autonomia, pe motiv, că prin o asemenea măsură ar fi jenată Germania?

Afară de hotărîrea acésta însă, consiliul de miniștri a luat și alte hotărîri, cari decât se vor executa, vor contribui fără îndoială la cristalisarea situațiunei într'un fel ore-care.

S'a hotărît adecă, la propunerea lui Witte și Solsky, ca în toate fabricele să se introducă în mod permanent munca de 9 ore pe zi, și îndată-ce s'ar închide o fabrică, să nu se mai tolereze în ea aglomerații și adunări, ér decât muncitorii s'ar împotrivi, să se tragă asupra lor cu puscă mașine.

În privința universităților același consiliu a hotărît reluarea cursurilor, ér decât la termenul fixat universitățile nu s'ar deschide, atunci profesorii și studenții să fie concediați, ér în cas de împotrivire să se aplice și față cu aceștia măsurile prevădute pentru muncitori. Cu executarea acestor măsuri a fost însărcinat marele duce Nicolae Nicolae-vici.

Consiliul miniștrilor aduce ce e drept hotărîri, dăr pe de altă parte comitetul greviștilor și el aduce rezoluțiuni. În ședința sa dela 18 Noembrie, acest comitet a propus încetarea grevei pe ziua de 20 Noembrie, dăr a enunțat tot-odată, că acésta se face numai spre a culege puteri, și îndată ce va cere trebuința, greva va izbucni din nou cu furie și mai mare.

Unde vor ajunge lucrurile, cine poate să spună.

Brașov, 20 Noembrie n.

Demonstrația navală. Din Viena se telegrafiază, că până Sâmbătă la amiazi n'a sosit răspunsul Sultanului la nota colectivă a marilor puteri. Telegrama adaugă, că decât răspunsul nu va sosi în decursul zilei, va urma necesitatea, ca acele vase de război ale flotei austro-ungare, cari vor lua parte la demonstrația navală, să părăsescă imediat Pola.

Din Pola se anunță cu data de 18 Noembrie, că după dispozițiunile mai nouă, erî, Duminecă, vasele de război austro-ungare trebuiau să plece din portul de acolo. Vice-amiralul Ripper, care a sosit Joia trecută la Pola, a luat oficial comanda flotei. Vasele austro-ungare „Sf. George” și „Szigetvar” aveau să plece Duminecă spre Pireu, ca la 22 Noembrie să se alăture flotei internaționale. În cercurile normative se crede, că în cele din urmă Sultanul va ceda.

Alegerea regelui Norvegiei. Sâmbătă s'a petrecut în capitala Norvegiei un act însemnat: *prințul danes Carol a fost ales rege norvegian.* Alegerea a fost semnalată prin 48 lovituri de tun. Poporațiunea a primit scirea îmbucurătoare cu mare însuflețire. Pe toate casele erau arborate stindarde.

Storting-ul norvegian a fost deschis din nou Sâmbătă seara. Președintele a cetit următorul răspuns sosit de la prințul danes Carol:

»Cu permisiunea Majestății Sale, a tatălui meu, primesc alegerea mea de rege al Norvegiei, iau numele de Hakon VII,

ér fiului meu și dau numele de Olaf. Nevastă-mea și eu implorăm binecuvântarea cerului asupra poporului Norvegiei. Ne vom dedica viața pentru gloria și mărirea poporului norvegian.»

Crisa.

Partidul constituției.

După cum am amintit și în numărul trecut, cele două grupuri ale disidenților au ținut Sâmbătă seara o conferință comună, în care au proclamat fusiunea celor două grupuri.

Noul partid a votat și un proiect de rezoluție ca basă a programului, în care se dice, că constituția fiind în pericol, problema cea mai de căpetenie a partidului va fi apărarea constituției. Partidul dorește rezolvarea crizei pe basa dreptului public în sensul conținutului adresei coalițiunei către corună. În ce privește drepturile suveranului, partidul declară, că primesce de al său programul comisiunei de 9 a partidului liberal, care enunță, că ori-ce lege se poate modifica în înțelegere comună între rege și națiune. Partidul cere deplina executare a artic. de lege XII din 1867 în sensul adresei coalițiunei; lărgirea dreptului electoral, dezvoltarea cauzelor economice. Program detaliat nu dă partidul, acționează însă, că e aderentul progresului liberal pe toate ceronile vieții de stat.

Partidul constituției are deja până acum 51 membrii. Raporturile lui față de coalițiune rămân aceleași, cari le-a avut și până acum partidul disident

Dotația de stat a comitatelor.

Ministrul de interne Kristoffy a dat o ordonanță prin care retrage dotația de stat pentru 12 comitate. Măsura acésta atinge acele municipii, cari și după anulările hotărîrilor lor din partea guvernului, și-au susținut acele hotărîri privitoare la refuzarea dărilor și recruților. Comitatele din cestiune sunt: Abauj-Torna, Bars, Cennad, Hajdu, Hont, Neograd, Pesta, Somogy, Sătmar, Vesprim, Zala și Zemplin.

Chemarea rezerviștilor de întregire.

„Budapesti Tudositó” publică un ordin prea înalt, prin care sunt chemați în serviciul activ rezerviștii de întregire, originari din Ungaria, din anii 1903 și 1904. Ordinul prea înalt dispune tot-odată, ca feciorii, cari la 1 Ianuarie 1906 ar trebui să fie trecuți în rezervă, să fie ținuti mai departe în serviciul activ, în măsură cât pretinde neapărat contingentul de pace al trupelor.

În urma acestui ordin, ministeriul de honveđi a luat măsuri, ca ordinul de chemare să se publice în mod potrivit, pe cale de publicațiunii, ce se vor afișa pe toate edificiile, pe toate clădirile militare și casarmele gendarmeriei.

În sensul publicațiunei de chemare sub steag, rezerviștii de întregire vor trebui să se anunțe la serviciul militar activ în ziua de 27 Decembrie la cea mai de aproape comandă militară. În numărul nostru popular de Dumineca, vom da mai pe larg acest ordin.

Ministrul de honveđi își încheie ordinul său cu următorul avertisment:

»Deorece toate părțile interesate sunt obligate a-se supune nesmintit acestui ordin prea înalt, și deorece nesupunerea față de porunca de chemare se pedepsește în

sensul legilor foarte rigurose: invit municipiile, ca în sfera lor de activitate să ia toate măsurile, ca afișarea și înmânarea publicațiunilor să nu sufere nici o întârziere, de altă parte să li-se garanteze celor chemați intrarea la timp în serviciu, și astfel să se evite aplicarea orî-cărora mijloace forțate.»

Cualificația de stat a învățătorilor.

Revenim ađi asupra acelei părți din discursul-program al ministrului de culte și instrucție publică Lukacs, în care a vorbit despre *cualificația învățătorilor.*

Ministrul dize, că nisuința lui principală se îndreaptă spre educarea unui corp învățătoresc cult, care își implinesce chemarea și care e și însuflețit, pentru-că în asta zace secretul rezolvării corecte a întregii instrucții populare. Va lăsa, dice, neatinș raportul de drept al susțitorilor preparanđilor, dăr dorește să ridice nivelul cualificației în toate institutele preparanđiale la un așa grad, ca cualificația exclusivă de stat a învățătorilor să asigure interesele importante de stat și sociale, legate de instrucția populară

Cualificația învățătorilor — continuă ministrul — în parte preponderantă se află ađi în mâinile confesiunilor. Din 2418 indiviđi, câți și-au câștigat diplomă de învățător în 1903, numai 837 au avut cualificație de stat, restul de 1581 cualificație confesională. Acest fenomen se repetă an de an, încât ađi în totă țera cel puțin 2000 este numărul învățătorilor cualificați fără post.

Cualificația învățătorilor este un drept exclusiv al statului (??), deorece numai în o astfel de cualificație se află destulă garanție, că generațiunile viitoare de învățători vor rezolva problemele naționale și sociale ale educației populare în spirit unitar și în mod demn de încredere deplină. Oficiul de învățător încă are caracter de serviciu public, ér la acest oficiu statul trebuie să dea îndreptățire de aplicație.

O astfel de reformă a instrucției populare va potența în mod însemnat importanța inspecției de stat. Spre acest scop e necesar, ca inspectorii școlari să fie apți pentru marile probleme... Cu ocasiunea revisuirii legii învățământului popular, ne vom nisui, decî, a regula în acésta direcție inspecția școlară de stat.

Ministrul a mai adaus, că are de gând să înființeze în centrele potivite ale ținuturilor locuite de naționalități școle civile de stat cu direcție exclusiv națională maghiară. Pe lângă astfel de școle civile va înființa internate, ca întreg ținutul să potă usa de astfel de școle. Va mai crea — de va trăi până atunci — și școle de stat superioare de fele, ca nu cmva în acest ram al instrucțiunei maghiare să se piardă rolul conducător, ce s'a câștigat, și nu cumva acest teren să fie ocupat de naționalități.

Așa-dăr maghiarizare și erășî maghiarizare pe toate terenele instrucțiunei publice. Și totuși guvernul lui Fejervary umblă să amăgescă lumea și s'o facă a crede, că nu vrea să se atingă de drepturile »garantate» în lege limbelor materne ale naționalităților. Ba ministrul Lukacs, în discursul său, a mers până a-se plânge că el, bietul ministru, a fost atacat pe ne-

nedrept din partea naționalităților pentru cunoscutele sale ordonanțe, date, cum se scie tocmai în scop de a nimici învățământul nemaghiar, violând prin ele legile existente și dândo strâșnică lovitură autonomiei școlare a confesiunilor neungurești.

Germania și Maghiarii.

»D. Ztg. din Viena scrie:

Sfortările lui Kossuth și soții de a câștiga simpatii în Franța, Italia, Germania — n'au găsit resunet. Jalbele, acușările și »lămuririle« Maghiarilor s'au lovit de un indiferentism desăvârșit și în cele mai multe cazuri de urechi surde. Numai în Viena, Fichtegasse (la »N. Fr. Pr.«), și în alte câteva colțuri mai găsesc loc de deposit pentru durerile și patimile lor exuberante. În restul Europei nici o inimă nu bate mai tare auzind bocetele maghiare. Este bătătoare la ochi atitudinea rece și respingătoare a Francesilor, a căror atenție astăzi este îndreptată din ce în ce mai mult asupra intereselor circulației celei mari comerciale.

Tot așa este bătător la ochi și refuzul din partea Italianilor, mai ales că Italianii au eșit și ei din mișcarea revoluționară și la densii rebeliunea era așa și când lucru de toate zilele. Din aceste lucruri se poate vedea ce reviriment s'a produs în curentele moderne care predomină popoarele. Cine nu vră se ia parte la circulația universală, trebuie să se dea la o parte.

Asupra curentului antimaghiar, ce s'a împământat în totă Germania, ne scrie un condeiu autorizat următoarele:

München, Noembrie 1905.

Despre Ungaria nu se vorbește bucurios aici, ér decă se vorbește, nu este nimica bun. Inceputul curentului antimaghiar s'a pornit din *Hamburg* și *Brema*. Torentul emigrațiilor din Ungaria a provocat din ce în ce mai multă atențiune, fiindcă nu mai voia să slăbească.

Când presa a prins a se interesa de acești bieți emigranți, a ieșit la ivelă, că erau mai ales omeni, cari voiau să se sus-tragă magharisării: Germani, Români, Slovaci. — Germani din orașele Tîpsului, de la Șopron, de pe Altdal au declarat pe față, că n'au vrut să se magharizeze numele și să se trimită copiii la școli maghiare.

În gara din München am văzut mai multe familii din Sopron (Oedenburg), cari întrebau de un biuro de emigrațiune, bărbați voinici și femei bine îmbrăcate, cari vorbeau nemțesce și se numiau »Heanzen«. În aceeași gară se supraveghează și nise negustori de fete, ce veniau din Ungaria. În toate orașele de la graniță o asemenea pază a devenit indispensabilă. Comunicatele despre discușiunile »Societății pentru combaterea negoțului de fete« au provocat în Germania o adevărată indignațiune. Au eșit la ivelă nise lucruri, pe cari nimeni nu le-ar fi crezut posibile. Și datele se întemeiau pe cercetări conșciențioase și foarte mîgăloase. Rapoartele cele mai sinistre erau cele despre Budapesta. S'au relevat și dificultățile împreunate cu cercetările numelor și persónelor. În Ungaria multe persóne au câte 2 nume, unul maghiar și altul german sau slav. Cei ce au adoptat un nume maghiar, la constatare nu mai vră să scie, că mai înainte se numiau altfel. Firesce, că o asemenea »metodă« introduce și în viața comercială nesiguranța. De aceea nu e de mirat, că și în comerț au început să se ferescă din ce în ce mai mult de Budapesta și Ungaria.

În aprecierile presei asupra Ungariei încă s'a produs un reviriment, căruia nu se pot sustrage nici chiar foile întemeiate de antreprisa Mosse și cari toate cultivau simpatia față cu Ungaria. Indignarea crescândă contra Maghiarilor a devenit atât de covârșitoare, în cât numitele foi au trebuit să-și impună rezerve în simpatiile lor.

Aici în München am urmărit cu interes afacerea Zeysig. Machinațiunile trădătoare au fost criticate aspru de cetățenii din München.

Correspondența vorbește mai departe de relațiunile întrefinute de Bismarck cu revoluționarii maghiari, Kossuth, Klapka, și spune, că în ultimii ani ai vieții sale, Bismarck a căutat să desmintă prietnia sa cu numiții revoluționari, și concludă la antipatia generală ce și-au câștigat-o Maghiarii în urma activității lor exclusiviste.

Răspunsul sinodului României la scrisoarea Patriarhatului.

»Monitorul Oficial« publică în întregime răspunsul Sinodului român la scrisoarea Patriarhatului ecumenic, relativ la presiderea de către arhierul Sofronie Craioveanul, a unei întruniri publice de protestare contra atrocităților grecesci. Din acest răspuns extragem următoarele:

— Intemplerile cari se ivesc în viața națiunilor, după cum istoria ne arată, își au cauzele lor în multiplele interese de care sunt legați în viața pământescă.

Biserica are datorita să se rîge lui Dumnezeu, ca să lumineze pe cei ce conduc destinele popoarelor, ca ei să îndulcescă cu puterea care o au și cu blândețea care ne e recomandată de sf. Evanghelie, relațiunile între fi aceluiasi părinte, atât de scump de nouă pentru sf. mântuire în Domnul.

În chestia, care face obiectul scrisorii Sanctității Vostre, din dreptul de a fi, și în marginile existenței noastre naționale și politicești, s'a putut ca un arhieru român să ia parte la o adunare națională, unde s'a vorbit de interesele naționale ale statului român, isvorite din patrioticile simțăminte ale poporului, atât de cumpănitore în viața națiunilor.

Patriotismul admirându-l cu toții la toate națiunile, cari ne înconjură, istoria înregistrează nume sfinte și celebre chiar în trecutul vostru bisericesc și național, cu care se ilustrăză cele mai frumoase pagini din istoria patrioților naționali.

Lumea și națiunea fiind aceleași cu ale lor idealuri interne sau externe, atunci când ele sunt întemeiate pe o dreptate a cauzei, trebuie să stîrnescă simpatia tuturor, cari au ca țintă finală, ca Dumnezeu să se proslăvescă întru toate și întru toți. După informațiile pozitive ce sf. nostru Sinod le are, nu s'a vorbit nimic de Marea Biserică și decă n'a putut să se aducă nici un fel de jignire ei la adunarea națională de care este vorba; acolo érași după informațiile avute s'a vorbit de chestiuni politicești și de naționalitate, care neavînd nimic a face în cazul de care ne preocupăm, ele își urmăză cursul lor în viața națiunilor — după cum exemplele ne dovedesc — întemeiate fiind pe dreptul de a fi și a-se menține al naționalităților și pe care Dumnezeu i-au salăsluit în țările cu un organism social și național precis, până la venirea Domnului, care proslăvindu-se întru toți, îi va încalți la Dumnezeușcul său sîn, pe cei ce au meritat a-se numi fi ai lui, îmbrăcați în dragostea evanghelică.

Cu aceste cuvinte fiind pe deplin încredințați de legăturile frățesce cu marea biserică și cu toate bisericile surori, se vor întări și mai mult pentru binele obștesc al pravoslavnicilor creștini, sfântul nostru Sinod îmbrățișînd cu iubire creștinescă pe Sanctitatea voastră și pe sfîntul Sinod al mării biserici, se rîgă bunului și milostivului Părinte cereș, să vă acorde favoarea iubirei sale celei sfinte și a neamurilor ce se mântuiesc în jurisdicțiunea voastră canonică, rămânînd ca totdeauna ai Sanctității voștre și ai sfîntului Sinod al mării biserici frați în Christos și smeriți conliturghisitori.

Iosif, mitropolit primat, Partenie, mitropolitul Moldovei și Sucevei, Atanasie al Rîmnicului Noul Severin, Gerasim al Romanului, Dionisie al Buzăului, Konon, episcopul Hușilor, Gherasim al Argeșului, Pimen al Dunărei de jos, Valerian Rîmniceanul, Calistrat Bărlădeanul, Meletie Gălățeanul, Nifon Ploieșteanul, Calist. I. Botoșeneanul, Melchisedec S. Piteșteanul, Ghenadie G. Bacăoanul.

SCIRILE DILEI.

— 20 Noemvrie n.

Inscripții maghiare la trenurile din Croația. Din Agram sosese o scire senzațională. Se anunță anume, că *inscripțiile croațe* din gările căii ferate de sud din Croația au fost *înlăturate*. În comisiunea bugetară a dietei croațe fostul ministru *Tomasici* a făcut amintire de acest cas, care — dîse *Tomasici* — nu însemnă altceva, decăt *revoltarea poporului croat*. Șeful de secție *Chavrac* a răspuns, că și el are cunoscința de acest cas și că a telegrafat imediat ministrului de comerț ungur *Vörös*, dér n'a primit încă răspuns. *Diarul „Pokret“* scrie, că de un timp încôce direcțiunea căilor ferate a îndepărtat inscripțiile în două limbi de pe vagoane și le-a înlocuit numai cu *inscripții maghiare*.

Mórtea contelui de Flandra. Scirea despre mórtea contelui de Flandra, cumnatul Regelui Carol al României, a sosit la București Vineri d. a. la orele 5 și a fost trimisă de însași sora Regelui Carol Maria de Flandra, soția defunctului. Telegrama a fost imediat trimisă la Sinaia Regelui. Ministru președinte G. Gr. Cantacuzino a adresat atât la Sinaia, cât și la Bruxela contesei Maria de Flandra condolențele guvernului român. Cu trenul de Sămbătă dimineața principele Ferdinand al României a plecat peste Verciorova la Bruxela pentru a reprezenta pe Regele Carol și familia regală la înmormântare.

Filip-Eugeniu-Ferdinand-Maria-Clement-Baudouin-Leopold-George, conte de Flandra, fratele mai mare al regelui Leopold al Belgiei, s'a născut la Laeken, la 24 Martie 1837; defunctul era locotenent general, comandant superior al cavaleriei belgiene. Soția defunctului, cu care s'a înșurat la 22 Apriliei 1867, este principesa Maria de Hohenzollern, sora Regelui Carol. Defunctul contel lasă în urma sa trei copii: principesa Enrieta, soția ducelui Emanuel de Orleans, duce de Vendome; principesa Iosefina, soția principelui Carol Anton de Hohenzollern, nepotul Regelui Carol, și principele Albert, moștenitorul tronului Belgiei.

La Asociațiunea pentru sprijinirea învățăcelilor și sodalilor români meseriași (Brașov) s'au înșcris membrii *fundatori* noi următorii domni: Steli *Mihalovits*, *Diamandi Steriu* și *Ioan Leocă*.

Alegerile de deputați mireni pentru congresul național bisericesc. Eri s'a făcut, precum se scie, scrutiniul alegerilor pentru deputații mireni congresuali, cari s'au ținut Duminecă în 12 Noemvrie st. n. în toate parochiile aparținătoare metropoliei gr. or. române. Din arhiericesă ne sunt cunoscute până acum următoarele rezultate: Pentru alegerile din cercul Brașov s'a făcut scrutiniul eri la orele 11 a. m. în sala festivă a gimnaziului român sub conducerea comisariului consistorial, d-l avocat Simeon Damian. În vorbirea sa de deschidere d-l comisar a relevat importanța acestui act însemnat în viața constituțională a bisericei gr. or. române, a bineventat pe bărbații de încredere, trimiși din parochiile aparținătoare cercului Brașov și i-a invitat să alegă biroul scrutiniului. Au fost aleși bărbați de încredere d-nii David Pop (Herman) și G. Puiu (Brașovul-vechi), ér notar d-l inv. Ivan. După constituirea biroului, bărbații de încredere au depus în mâinile comisariului plcurile cu protocoalele alegerilor. S'au prezentat bărbați de încredere din toate 23 comunele aparținătoare acestui cerc. După terminarea scrutiniului d-l comisar S. Damian a proclamat de deputat congresual mirean ales al cercului Brașov pe d-l Arseniu *Vlaicu*, care întrunise absolută majoritate a voturilor (1102 voturi.) Un recurs înaintat din comuna Rotbav, neaparținînd competenței adunării membrilor scrutiniului, a fost retrimis adresantului cu observarea, ca în termen de 15 zile să înainteze presiidiului congresului național bisericesc.

În cercul *Trei-scannelor* a fost ales deputat d-l Dr. Iancu *Mețianu*. În cercul Sighișorei d-l Romul *Boiu* și în cercul Mediașului d-l adv. Dr. Dionisie *Roman*. Din celelalte cercuri rezultatul încă nu ne este cunoscut.

Prințul Bulgariei la Viena. Principele Ferdinand al Bulgariei a avut Vineri o conferență de două ore cu contele Goluchowski. Cercurile diplomatice cred în importanța politică a acestei conferențe, cu toate că nu trebuie să se conchidă prea mult dintr'însa; totuși situația balcanică justifică conversațiunea. Goluchowski și prințul Ferdinand au discutat asupra tratatului de comerț și asupra manifestației internaționale în contra Porței. Bulgaria favo-

risază controlul financiar S'a remarcat de asemenea asistarea prințului la serbările date în onorea regelui Alfons și că prințul a vizitat Curtea vienesă, după ce văduse pe Loubet și pe regii Victor-Emanuel și Eduard.

Generalul Kuropatkin scrie istoria rășboiului. O telegramă din Petersburg anunțe, că generalul Kuropatkin, fostul generalisim al armatelor rusești în Mançuria, va pleca în curînd la Paris, unde se va stabili pentru mai multă vreme. Generalul va scrie la Paris o lucrare asupra campaniei mançuriene.

Hotărîrile comitetului macedonean. Mai mulți delegați ai congresului secret al organizației interne, care se ține la Sofia de câteva săptămîni, au plecat deja. Tote certurile au fost aplanate. Sarafoff a fost rehabilitat. Congresul a hotărît să alcătuiască un nou statut descentralisator. Înstituția bandelor rămîne în ființă și vor urmări fără milă și cruțare bandele grecesci și sêrbesci din Macedonia. Congresul a hotărît apoi emanciparea de toți factorii politici oficiali din toate statele balcanice. Afară de aceea congresul a somat pe aderenții lui Zoncev să se alature la organizația internă. Decă acesta nu se va face, va urma un manifest către populațiune.

Demisiunea unui fișpan. Din Turda se anunță, că contele Geza *Bethlen*, fișpanul comitatului Turda, și-a dat demisia.

Societatea pentru sprijinirea industriei indigene și locale. Fișpanul comitatului Brașov d-l Dr. George de Szekely a convocat pe 23 Noemvrie orele 2 p. m. o adunare a celor interesați întru sprijinirea industriei indigene și locale. Cu această ocaziune, statutele fiind deja gata și o parte din listele de aderențe retrimise, se va ține adunarea constituantă.

Pentru masa studenților români din Brașov s'au făcut următoarele contribuiri: D-na Lucia *Bologa* 20 cor. întru amintirea lui *Mărinel Pușcariu*, și d-l prof. I. *Pricu* o diurnă a sa de 10 cor. Primescă marimoșii donatori cele mai căldurose mulțumiri. — *Direcțiunea școlilor medii gr. or. române din Brașov.*

Distincțiunea unor ofițeri români. Regele Carol a semnat decretul prin care se acordă Virtutea militară (de aur) de rășboi, d-lor maiorii Dimitrie Haralambie și Traian Găișeanu, cari au participat la rășboiul ruso-japones.

Reuniunea de cetire și cântări din Romuli ne trimite spre publicare un apel adresat tuturor Românilor, cu deosebire însă editorilor de cărți, cerînd să contribuie cu cărți pentru biblioteca acelei reuniuni. Reuniunea, dice apelul, s'a înființat la 1903 și »din puținele-i isvorb banale (sic), ce le poșede, își susține anual 6 foi« ect. Domnii, cari iscălesc apelul, Paul Chita, ca președinte și Teodor Irimieș ca secretar, s'au gândit, ce e drept și la aceea, că autorii și editorii încă ar vră să trăiască după munca lor, însă îi mîngăie cu respata cerescă, spunîndu-le următoarele cuvinte onctivoase:

„Scim că cei ce edau cărțile multe parale au cheltuit până și-au însușit sciința cu care ați lucrat pentru ajutorarea în cultură a poporului român din care fac parte, și ast-fel sperăză, că pe această cale érași să și le câștige. Le dăm tot dreptul. Dér fiindcă Românul e neclintit în religiune, care dice: »Bucurați-vă și vă desfățați, că plata voastră multă este la ceruri«, credem, că se bucură că prin această sunt în stare a da orbilor vedere, se desfătează că pot ajutara pe cei slabi de spirit și se mîngăie, când sunt conșinși, că de și aici pe pământ n'au plata cuvenită de la toți cei ce se nutresc din fructul ostenelelor lor, vor avé plată, care nu se va puté cheltui nici odată, sus la ceruri.“

Editorii și autorii, cari vor să concureze la plata »care nu se va puté cheltui nici odată«, să se adreseze d-lui Paul Chita în Romuli (u. p. Telciu), com. Bistrița-Năsăud.

Petroliști americani în România. O telegramă din New-York anunță, că 12 funcționari ai companiei »Standard Oil« vor pleca în România, pentru ca să instruescă pe Români asupra metodei de sondare americană.

Concerte și petreceri. Reuniunea rom. de cântări din Săliște aranjéză Marti, în 21 Noemvrie 1905, în sala festivă a școlii de acolo un concert. Inceputul la 7^{1/2} ore sêra. Membrii reuniunii au intrare gratuită. Prețurile de intrare sunt: Loge cor. 6, Loc I cor. 1⁵⁰, Loc II cor. 1, Loc de stat 40 b. Programul concertului e următorul: N. Popoviciu: »Hora Dobrogeană«, cor mixt. I. Vidu »Stefan și Dunărea«, baladă pentru cor mixt cu soli și acompa-

niare de pian. G. Dima: »Două cântece slovacăscă, pentru cor mixt: a) Nu m'ar ardă dorul, b) Carul. I. Mureșianu: »Brumărelul«, baladă pentru cor mixt, cu soli și acompaniament la pian. G. Dima: Două cântări pentru cor mixt: a) La nunta din Cana, b) Leagăn verde. I. Mureșianu: Două cântări pentru cor mixt: a) Dorul meu. b) Neică-Neiculiță. — După concert urmază joc.

Onorată Redacțiune!

Rog binevoiti a publica în proximal număr al prețuitului D-Voștră diar declarațiunea alăturată.

Mulțămindu-vă pentru bunăvoință, semnez

al D-Voștră devotat:
Virgil Onițiu,
director gimnazial.

Declarațiune.

Organul de publicitate »Deșteptarea« înființat în Brașov de colegii noștri *Arseniu Vlaicu și Nicolae Sulică*, s'a năpustit într-o formă necunoscută până acum în presa noastră asupra corpului profesoral de la școlile centrale gr. or. române din Brașov și asupra factorilor conducători ai acestor școle.

Aceste atacuri tendențioase, cari se repetă de luni de zile, ne silesc să ieșim din rezerva, ce am observat-o până acum, și să dăm o declarațiune, care ni-se impune atât în interesul bunei reputațiunii a școlilor noastre, cât și pentru liniștirea părinților, cari ne-au încredințat crescerea copiilor lor.

Declarăm, deci, ca să se știe:

1) Că pentru apărarea noastră față cu gona pornită de »Deșteptarea« nu putem să intrăm în polemii diaristice, fiindcă modul ei de atac — pe care bunacuviniță și respectul, ce ne datorim, nu ne permit să-l calificăm cu epitetul meritat — ne face ori-ce discuție sau apărare cu neputință;

2) Că în afacerea această așteptăm de-o-camdată intervenirea de *repeșite-ori* reclamată a autorității noastre școlare superioare, Venerabilul Consistor Arhidieceșan din Sibiu, în prima linie chemat a pune capăt acestui scandal unic în felul său.

Brașov, în 5/18 Noembrie 1905.

Membrii corpului profesoral:

Virgil Onițiu director gimnaz., *Panteleimon Dima*, *Ipolt Ilasievici*, *George Dima*, *Dionisie Făgărășianu*, *Andrei Bârseanu*, *Nicolae Bogdan*, *Dr. Iosif Blaga*, *Dr. Ioan Bunea*, *Ioan Pehovici*, *Petru Roșca*, *Ioan Pricu*, *Dr. Constantin Lacea*, *Pavel Percea*, *George Vătășianu*, *Axente Banciu*, *Dr. A. Bogdan*, *Tit Liviu Blaga*, *I. C. Panțu*, *I. Socaci*.

Sinodul protopopesc mixt din Clușiu.

Ni-se scrie:

În ziua de 16 l. c. s'a ținut în Clușiu sinodul de toamnă mixt al protopopiatului gr.-catolic sub președinția d-lui Dr. Elia Dăianu.

Se știe, că anul trecut același sinod mixt a provocat atențiunea generală prin faptul, că președintele a rostit un discurs principiar important, publicat și de voștră la timpul său, și despre care am crezut, că va fi un punct de mănecare pentru o mișcare de reforme înțelepte în sinul bisericii unite. Discursul însă și hotărârea, ce s'a luat în acel sinod anul trecut, a avut ce e drept un răsunet în presă, dăr în viața bisericăscă nu s'au vădit urmările. Nici un alt sinod nu s'a grăbit a se solidarisa și a duce începutul la un bun sfârșit.

Președintele sinodului, d-l Dr. Dăianu în vorbirea sa de deschidere, ținută anul acesta, a relevat necesitatea spiritului practic în conducerea afacerilor bisericăscă și a îndemnat preoții să jertfescă mai mult pentru fondul deficiențelor.

La hotărâre, preoții s'au angajat de bunăvoie a oferi duplul taxelor de până acum, decât în toate protopopiatele vor face de asemenea.

Hotărârea această este destul de importantă pentru asigurarea soții precare a clerului, mai ales în timpul greu de as-

tădă, când până și cei din urmă muncitorii se solidarisează și jertfesc pentru asigurarea lor proprie. Rămâne ca și alte protopopiate să urmeze acest exemplu.

În raportul asupra anului trecut, d-l protopop a parentat în cuvinte duiose pe reșosatul preot Ioan Hornea din Stana, decedat în etate de 88 ani, pentru care la liturghia ce a precedat sinodul, s'a celebrat și parastas.

În cursul anului expirat s'au făcut numeroase schimbări în personalul clerului și al corpului didactic, și s'a dovedit un progres îmbucurător pe toate terenele.

În acest protopopiat erau multe parochii fără paroch propriu și administrate din alte comune. Anul trecut două din aceste parochii: Căpușul mic și Ticul au dobândit fie-care câte un preot tiner și promițător, ăr în șomtelec se va instala de asemenea încă înainte de Crăciun. În unele din aceste parochii n'a fost preot local de câte 20—25 ani. Bucuria credincioșilor e mare.

În corpul didactic de la școlile primare din protopopiat s'au făcut schimbări îmbucurătoare la 12 școli. În 3 școli învățătorii, cari nu aveau calificăție au fost înlocuiți prin alții cu diplomă și salariu legal.

Părintele protopop a luat inițiativa vrednică de laudă de a înființa un curs cantoral în Clușiu, sub conducerea venerabilului cantor Iacob Mureșianu, care s'a retras la pensie ca învățător și va avea mai mult timp de a se ocupa cu afacerea această. Cursul, decât va obține aprobarea P. V. Consistor, se va deschide în Decembrie și va dura 5 săptămâni. Candidații vor trebui să aibă etatea de 15 ani impliniți și vor plăti o taxă de 14 corone. Necesitatea unei școle cantonale este viu simțită, căci în cele mai multe comune lipsesc cantorii cu școlă. Cursul va contribui fără îndoială la uniformitatea cântărilor în biserică, căci în timpul din urmă și aici domnesce mare variațiune nu tocmai laudabilă.

La sinod au participat reprezentanți, preoți și mireni, din 21 comune.

Evenimentele din Rusia.

Nădejdea lui Witte în Dumneșeu și în tunuri-revolver.

Witte a făcut următoarea declarație corespondentului diarului »Daily Mail« care îi cerea părerea asupra situațiunei din Rusia:

»Acum trebuie să ne încredem numai în divina prevedință și în mitralieze«.

Regimentele cari fuseseră trimise din Petersburg la Kronstadt s'au reîntors în Petersburg. Probabil au fost rechemate pentru-că, fiind considerate ca foarte credincioase, e nevoie de ele la paza băncilor și a tuturor tesaurilor imperiale și private, grămădite în Petersburg.

Descoperirea unui complot contra Țarului.

Se anunță din Petersburg, că poliția a arestat foarte multe persoane, între cari multe de distincțiune.

Se știe, că s'ar fi descoperit un complot anarchic care pune la cale un atentat contra Țarului și altor membrii din familia imperială.

Mulți ofițeri sunt compromiși. Complotul avea o întinsă ramificație și pregătirile de atentat se făceau cu cea mai mare îngrijire; la perchișițiile făcute s'ar fi descoperit planul atentatului. Sunt iminente alte arestări.

Georgenii proclamând războiul contra Rusiei.

Se anunță din Tiflis, că generalul Malama, în fruntea unui puternic detașament de trupe, înainteză pe teritoriul Georgiei, ai cărei locuitori au proclamat războiul sfânt contra Rusiei.

Malama are pe lângă el nobili și preoți georgiani ca ostatici și se crede, că conflictul se va aplană.

Triumvirat reacționar.

Diarul »Temps« publică o telegramă din Petersburg, în care se spune, că Witte nu dorme de dece zile și se află într-o stare de nervositate de nedescris.

Se vorbește de numirea unui triumvirat reacționar în locul lui, compus din

marele duce Nicolae Nicolaevici, contele Ignatiev și Trepow.

Tipografie secretă descoperită.

Sâmbătă s'au ținut două ședințe ale comitetului greviștilor. Unii delegați au referat asupra întinderii grevei; s'a mai referat de asemenea, că poliția a pus mâna pe tipografia, unde se tipăreau proclamațiile revoluționare pentru armată. 40 de lucrători tipografi au fost arestați.

Impiegații societăței de transport s'au unit la grevă.

Impiegații căilor ferate de la Moscva au refuzat să adere la grevă.

Până acum greva rămâne localizată la Petersburg. Provincia ia o mică parte la cheltuelile comitetului grevei.

Greviștii au încercat să înalțe steagul roșu în diferite puncte ale orașului, dăr au fost respinși de cazaci.

Poliția a pus mâna pe tipografia diarului revoluționar »Ivestija Sovela«. Tot personalul a fost arestat pentru les maestrate.

Comitetul greviștilor a hotărât să continue publicarea diarului.

Mare meeting politic.

Adunarea de Vineri seara a farmaciștilor greviști s'a terminat printr'un adevărat meeting politic, care a protestat în contra arestărilor, cerând cu energie liberarea arestaților.

La urmă s'a făcut apologia răsvrațitorilor de la Cronstadt, cari au fost proclamați martiri.

Masacre la Chișinău.

S'au reînceput vandalismele la Chișinău, având un caracter antisemit.

Banetele au atacat magazinele evreesci din str. Alexandrowskaja, devastând și incendiindu-le.

Tineretul evreesc s'a unit cu studenții încercând să gonescă pe buliganii. Au cădut numeroși morți și răniți.

Escrocheria unei bănci grecești din România.

În urma denunțului făcut de către serviciul de siguranță din București, s'a ordonat o perchișiție domiciliară în localitățile sucursalei din București a băncii *Melidis* din Atena.

Acum 2 ani un grec cu numele *Sava Saridis* a cerut avizul camerei comerciale din București pentru a înființa aci o sucursală a băncii »Melidis«. Camera de comerț a dat această autorizație lui *Saridis*. În timp de 2 ani de zile această bancă a escrocat mii de persoane cu sume colosale de bani.

O descoperire a serviciului de siguranță a orașului București a dat la ivelă pe acești escroci. Etă această descoperire: Pe lângă serviciul de siguranță se află un biuro special de informațiunii. La acest biuro se citesc zilnic toate ziarele ce apar în lume. Într'una din zilele trecute un agent de la acest serviciu citește într'un diar grecesc, ce apare în New-York, un articol în care se arăta, că banca »Melidis« din Atena a fost dată în judecată pentru escrocherie. În același articol se spunea, că banca »Melidis« avea agenți în numeroase state din Europa și mai cu seamă în București, cu cari escroca lumea întregă etc. Cum vădă acest articol, d-l Romulus P. Voinescu, inspector-șef al poliției de siguranță, sesiză parchetul și ceru voe judecătorului de instrucție al cabin. 4, să facă o perchișiție la sucursala băncii »Melidis« din București. Parchetul, ca de obicei, însărcină siguranța cu facerea acestei anchete, care a dat rezultate cu adevărat surprinzătoare.

La perchișiția făcută de siguranță s'au găsit asupra lor acte foarte compromițătoare. S'au găsit la perchișiție peste 200 de scrisori, toate în grecesce, dintre cari unele între *Saridis* și *Melidis*, altele dela reclamanți, și în sfârșit două adresate regelui Greciei. Aceste scrisori erau trecute în »copier-buch« al sucursalei și din ele reese modul cum se călăuzia *Saridis* la întreprinderile lui.

Când *Saridis* a luat direcțiunea sucursalei băncii *Melidis* din Atena etă, între altele ce scrie patronului său: »Fiindcă loteriile și sistemul vândării de efecte cu trageri sunt interzise în România, m'am gândit să cer o autorizație variabilă și pe baza ei să lucrăm excelent și fără obstacol... avem de exploatat o Românie virgină. Deși este lucru sigur, că după vr'o doi ani de zile ne vor descoperi, totuși până atunci, vom avea câștigați peste 5000 clienți« etc.

Lui *Saridis* nu îi era se vede de-a-

juns afacerile, cari le făcea cu banca. În copierul său s'au găsit două scrisori adresate Regelui Greciei. *Saridis*, prin aceste scrisori voia să dovedescă regelui Greciei, că este unul dintre luptătorii aprigi pentru cauza elenismului, căci îi arăta toate cauzele cari fac ca Grecii să nu progreseze în România. Se ocupă acolo de cestiunile economice ale României și de educațiunea Grecilor, și se arată gata de luptă atunci când regele Greciei i-ar da această înputernicire.

Tot în acele scrisori, dănsul făcea destăinuirii despre mersul politiceii în România și modul cum sunt asupriți Grecii.

Cercetările continuă.

Grevele din Franța.

La arsenalele armatei franceze lucrătorii s'au pus în grevă, cerând reducerea orelor de muncă. Lucrătorii arsenalelor, punându-se în grevă, periclitéză prin această măsură a lor siguranța statului.

Până acum numai în Rusia s'au produs astfel de insubordonări și acestea având un caracter general revoluționar pronunțat contra statului, pe când în Franța greviștii sunt departe de a se revolta contra statului. Lucrătorii din arsenalele armatei franceze pun în joc siguranța statului prin decretarea grevei, având în vedere mai mult urmărirea unui scop al lor personal, ceea-ce din toate privințele e condamnabil.

Grevele par a-se generalisa în toate țările europene, mai mult însă acolo, unde socialiștii caută să predomineze. Intocmai ca într'o școlă, unde elevii cei răi încercă să conducă pe cei buni, nesupunându-se regulilor școlare și împiedecând prin purtarea lor anarchică mersul lecțiilor. Socialiștii sunt elevii rău crescuți ai societăței; ei caută prin desorganizarea muncii să periclitizeze ordinea și existența instituțiilor, la cari sunt angajați ca muncitorii.

E foarte semnificativă mișcarea această greviștă tocmai în Franța, unde se știe, că e patria libertăților și drepturilor cetățenești. Greva din Franța dovedește odată mai mult, că unde e prea multă libertate, se face abus de ea, intocmai cum abuzeză de autoritatea lor acei cari au prea multă putere.

Omul e făcut să muncescă, din sudorea muncii să-și agonisescă pâinea cea de toate zilele, care e mai dulce și mai hrănitore decât pâinea nemuncită a acelora, cari moștenesc averi de la părinți. Regularea muncii se poate face pe cale pacnică prin buna înțelegere cu statul, ăr nu prin demonstrațiuni pușn onorabile, cari aduc pagube acelora, cari le provocă și pun în joc siguranța statului.

Făcând aluziune la greva din arsenalele marinei, d-l Rouvier, primul ministru al Franței, a șis în Senat, că nu admite, ca lucrătorii întrebunțați la apărarea națională să se potă pune la grevă. Revindicățiunile lor nu vor pute decă fi primite, și decât greviștii compromit siguranța statului, guvernul va sci să se reziste. Pe de altă parte ministrul marinei a telegrafiat prefectilor maritimii și directorilor stabilimentelor marinei, o declarațiune a guvernului spre a fi afișată la toate arsenalele.

Declarațiunea enumeră toate cele ce republica a făcut pentru lucrătorii și adauge, că guvernul nu va tolera nici-odată, ca disciplina să fie atinsă și munca părăsită, aceste fapte constituind o adevărată deserțiune. În consecință toți greviștii vor fi șterși din contrólele arsenalelor. Declarațiunea face apel la cumințenia și patriotismul lucrătorilor.

Greva probabil va fi năbușită prin o intervenție energetică din partea guvernului, și anume în așa chip, ca să nu mai potă izbucni din nou. Astfel de fapte regretabile, într'un stat cu cele mai largi libertăți, trebuiesc aspru pedepsite, ca să nu se mai repete altă-dată.

ULTIME SCIRI.

Clușiu, 20 Noembrie. Adunarea delegaților municipiilor din Ardeal a votat o moțiune, după care câteva municipii își susțin punctul lor de vedere și nu recunosc pe fișpanii nou numiți.

Petersburg, 20 Noembrie. Comitetul greviștilor a decis să inceteze greva. Și în Polonia s'a sfârșit greva.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Traian H. Pop.

Banca Națională a României. Situatiune sumară.

1904 30 Octombrie.	Activ	1905 22 Octombrie	29 Octombrie.
90.242,271	63549206 Reser. metal. aur 80672765	114.628,788	114.357,765
2.863,757	26693066 " Trate aur 33595000	1.454,228	1.413,799
35.588,119	Argint și diverse monede	63.031,703	66.037,882
13.502,083	Portofoliu Român și străin.	24.450,931	24.217,653
11.999,630	*Impr. pe efecte publice . 4339800	11.999,666	11.999,666
13.642,970	" " " in cont-corent 19377853	15.153,610	15.153,610
1.713,546	Fonduri publice	2.930,477	2.930,477
5.577,879	Efectele fondului de rezervă	5.750,954	5.757,173
588,468	Efect. fond. de amort. imob. și mater.	593,393	594,336
599,354	Imobile	607,450	613,080
78.999,280	Mobilier și Mașini de imprimerie	79.250,285	78.906,035
28.697,783	Cheltueli de administrație	21.514,055	24.219,045
18.029,997	Depozite libere	21.054,213	22.666,853
302.045,137	Conturi-corente	362.422,753	368.867,374
	Conturi de valori		
	Pasiv		
12.000,000	Capital	12.000,000	12.000,000
18.732,899	Fond de rezervă	19.881,017	19.881,017
2.855,098	Fondul amortis. imob. și materialului	3.016,596	3.016,596
187.255,260	Bilete de bancă în circulație	245.828,260	252.564,190
1.461,065	Profituri și Perderi	1.560,783	1.560,783
741,535	Dobânzi și beneficii diverse	885,812	938,753
78.999,280	Depozite de retras	79.250,285	78.906,035
302.045,137	Conturi corente	362.422,753	368.867,374

* Scont 5% Dobânzi 6%.

Cruce séu stea după electro-magnetică
Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta. Nu e mijloc secret.
Vindecă și înviorază. pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a acest aparat vindecă o boală se da împrejurării, că le vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra: durerilor de cap și dinți, migrene, nevralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, țiuțituri de ureche, bătaie de inimă, sgârșiri de inimă, asmă, auțul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poftel de mâncare, reaceală la mâni și la picioare, reumă, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor boale, cari la tratare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — In cancelaria mea se află atestate întinse din toate părțile lumii, cari prefuesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca, i-se retrimit bani. Unde orice încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu.

Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis s'ese confundă cu aparatul „Volta“, de ore-că „Ciasul-Volta“ atât în Germania cât și în Austro-Ungaris a fost oficios oprit, fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut și apreciat și cercetat. Deja iestinatatea crucii male electro-magnetice o recomandă indeosebi

Prețul aparatului mare e 6 cor. Pretul aparatului mic e 4 cor.
folosibil la morburii, cari nu sunt mai vechi de 15 ani. folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vânzare pentru țără i streinătate etc.
MÜLLER ALBERT, Budapesta, V, Strada VADÁSZ 42 A./E. colțul strada Kálmán.

A V I S!

Am onórea a aduce la cunoscința Onor. public, că m'am retras dela afacere, și magazinul meu de Tapiserie și mărunțșuri Pam vëndut D-lui Moritz Krauss.

Mulțumind pentru încrederea ce am avut din partea publicului, mă rog ca și pe succesorul meu se binevoiti al sprijini.

Cu totă stima
Rosa Obert.

Referindu-mă la avisul de sus, am onórea a face cunoscut On. public, că **am cumpărat** dela D-șóra Rosa Obert tot depositul de Tapiserie și mărunțșuri și aceste articole, în măsură mai mare le voiu ținé în **magazinul meu de IMPLETITURI și MĚRUNȚȘURI Brașov, Têrgul pómelor 18.**

Mărfurile de tapiserie ce le-am cumpărat le voiu vinde până la Crăciun cu prețuri foarte reduse.

Rugându-mă de o cercetare numărósă, sunt
cu totă stima
MORITZ KRAUSS.

In decursul verei abnormal de seacă și toasă au fost éráși

Pepinerie de nobilitarea viței de Vie de pe Târnava.

Proprietar: **FR. CASPARI** Mediaș 24. Ardeal.

Singură în totă Ungaria, care uda pepinaria de vițe țilnic cu enorma cantitate de apă de 5 milioane litri și de aceea singura, care și în anul acesta liferéză întru-adevăr v.țe frumoșe și în totă privința ireproșabile.

Prețuri curente cu ilustrații și număróse scrisori de recunosință gratis.

Ne mai pomenit de ieftin!!

500 Obiecte numai cu fl. 1.85.

1 Ciasornic e'egant, care merge 36 ore cu lanț aurit; 1 ac de cravată cu brillant Simili; 1 inel cu petri imit. pentru bărbați și dame; 1 garnitură frumoșă constând din manjete, gulere și nasturi 3%, aur-double; 6 basmale de in; 1 Calimăr de nickel cu mehanism engl.; 1 oglindă cu etui pentru dame; 1 Săpun parfumat, 1 Notiz fin legat, 20 obiecte importante de corespondențe, 12 condee englese pentru cancelarie și 300 obiecte folosite în casă. Tote la oaltă cu ciasornicul, care singur face bani, costă 1 fl. 85 cr. — Se pot procura cu rambursă séu trimiterea sumei înainte, dela Magazinul de mărfuri

C. GRÜNER Krakau, nr. 84/48.

Cine cumpără 2 Pachete, dau gratis 1 briceag frumos cu 2 tășuri. (1-2)

Ce nu convine se rentorc banii.

Săpun SCHICHT

Marca: **Cerbu séu Cheia**

Săpunul cel mai bun și cu spor, prin urmare și cel mai ieftin.

Nu conține ingrediente streine vătămătoare.

Se capetă pretutindenii

La cumpărare se se observe, ca pe fie care bucată de săpun se fie numele „Schicht“ și una din mărcile sus indicate.

CINE dorește a cumpăra Losuri a loteriei de clase reg. ung. priv. și a pune preț pe o relațiune care **oferă**

PRIMA și MARE SIGURANȚĂ

acela se se adreseze în interesul propriu la

NATIONALE WECHSELSTUBEN-GESELLSCHAFT
BUDAPEST, Andrásy-tér 9,
unde după dovedire sau plătit până acuma câștiguri mai mult de **16 milioane coróne.**

Important!

Notița redacțională din „Pénzügyi Hírlap“:

Colectorii principali sunt streini imigrați, cari sau etablat în Budapesta și oferă losuri sub sume streine ungurești, făcând reclame care nu corespuud adevărului. — In Prusia, Saxonia etc. unde există loterii de clasă sunt astfel de reclame oprite. Cu privire la aceea că **colectorii** sunt responsabili față de clienții lor pentru câștigurile eventuale, este de recomandat a se adresa numai la firme de încredere și cu capital, ca și în cas de o eróre posesorii de losuri se fie despăgubiți.

6—6.1917.

Norocul la GAEDICKE este colosal!

Neintrecute sunt succesele colecturei mele, nu este oraș în țară, unde se nu fi plătit Gaedicke un câștig principal. În scurt timp am plătit Onor. mei clienți

Premia mare de **602,000 Cor.** cu Nr. 62551,
de 3-ori câștiguri principale **400,000** „ „ „ 11119,
400,000 Cor. cu Nr. 28916, **400,000 Cor.** cu Nr. 33464,
mai departe de 3-ori **100.000**, 70.000 de 4 ori **60.000**, mai multe à **30.000**, 25.000, 20.000, 15.000 și **10.000 Coróne.** — La a XVII-a tragere a loteriei de clasă reg. ung. priv. sunt câștiguri **55.000**, cu **110.000** losuri, în total suma colosală de **14 milioane cu 459.000 Cor.** Cel mai mare câștig event.

Mai de parte o premie cu **600.000**, 1 tragere à **400.000**, 1 à **200.000**, 2 à **1.000.000**, 1 à **90.000**, 2 à **80.000**, 1 à **70.000**, 2 à **60.000**, 50.000, 40.000, 5 à **30.000**, 3 à **25.000**, 8 à **20.000**, 8 à **15.000**, 36 à **10.000**, 67 à **5000** etc. etc.

Losuri originale cu prețul: optimi pătrarii jumătăți întregi.
Cor. **1.50** **3.—** **6.—** **12.—**

se trimite cu banii gata, séu cu rambursă. Se trimite planul oficial, cheques gratis și franco. Pentru tragerea la **23 Novembre** mă rog a mi se trimite comandele cât mai curând.

Cassa de bancă A. GAEDICKE Budapesta,
Kossuth-Lajos-utca 11.